

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Januárus 10dikén, 1825.

Spanyol Ország.

A' Corteseknek Dec. 17diki ülésébe azt a' jelentést vitte meg a' belső dolgokra ügyelő Miniszter Gasco Úr, hogy azon Decretumot, mellyben a' Constitu-tzió' ellenségei ellen rendkívülváló törvények javaltattak, a' Király meg nem erősítette.

A' Gazette de France Dec. 29d. a' következő rendelkezéseket közli, mellyeket D. Manuel Velasco, a' 6d. hadi osztály Fő Kapitánya, Dec. 12d. tevé közönséggé: „Tapasztalván, hogy a' helységi tisztségek Nov. 20diki rendelkezésem trutzizára az Insurgensek iránt még is igen gyengén és kevés hazafisággal viseltetnek, midőn, részszerint engednek az ő parancsolatainknak, részszerint segítséggel vannak hozzájok, és még seregeinknek mozdulásairól is tudósítják őket; azért is, hogy ezen gyalázatos viseltetnek elejét vegyem, parancsolom a' mi következik: 1) Minden Polgár, ki, ha szinte a' tanács parancsolatjából is, az Insurgenseket kalauzolni merészli, 20 napi tömlőzre büntettetik, 's azt kenyér és víz mellett kitöltvén, öt hónapig és tíz napig közönséges munkára küldetik; ha pedig a' kalauz előkelő vagy éppen bíró-viselte ember, egy esztendei fenyítő házbeli dolgozás, 's értéke szerint 50—2000 Piaszter fizetése leszen vétsége' díjja. 2) A' melly tanács az Insurgensek' foglyait azon helyre szállítja, a' hova az Insurgensek parancsolják (a' mint már történt); annak Fő Birája előlével 's javainak confiscatiójával adózik;

a' tanács több tagjainak pedig csupán jószágai confiscaltatnak. 3) Ha valamely Polgárt tulajdon Polgár-társának árulása miatt, az Insurgensek megölnének, az elárulóak ugyan azon büntetése leszen, 's elconfiscalt javai a' megöletett' familiájára szállanak. 4) Ha azon helységben, mellyre az Insurgensek rárontván, a' jó Polgarok' házainál fesletségek' jeleit adják; az Insurgenseknek ugyancsak ott helyben lakó rokonain, másod fzig kell a' költsönt visszafizetni. 5) Azon helységekben, hol a' megszalasztott Insurgensek segedelmet 's ha kevés számmal érkeznek, még éjjeli szállást is nyernek 's el nem fogattatnak, minden tanácsbeliek, értékekhez képest, 50—2000 Piasztert tartoznak fizetni, 's ezenkívül a' tanács' legidősbik tagja, hat hónapi fogságra is büntetetik. 6) — Ezen czikkely a' gyalog-postákról szól, hogy a' tudósítások a' legnagyobb gyorsasággal mehessenek, 's meghatározza egyszersmind az ebbeli késedelmezés' büntetéseit is. 7) Az a' helység, mellyben az Insurgensek kidöntöttek a' Constitu-tziós-követ, 's elmenetelek után egyházi szertartással az újra fel nem állított, fizesse azt a' Contributiót, mellyet reája a' keresztül marschirozó Nemzeti-sereg' vezére ki fog vetni, 's azon határozandó summának felét a' helybeli világi előljárok és a' Papság tartozik letenni. 8) A' ki felől hébizonyosodik, hogy az Insurgenseket tudósította a' Nemzeti-seregek' állásáról, annak a' leszen sorsa, a' mi a' kémé lenni szokott; 's azon nyomon föbe lövettetik. Ha pedig annál

egyebet ki nem lehetne fürkészni, mint hogy e' vagy ama helységből tudósítottak az Insurgensek, akkor a' helység bizonyos meghatározandó pénzbeli büntetéssel lakol. 9) Mind ezen rendelkezésnek pontos teljesítésére, négy Tisztból álló hadi - biztosságot neveztem, mely a' tőlem vett szóbeli utasítás szerint, mindenekre gondosan fog ügyelni 's kivéven, hogy a' spionokat önn-hatalmából is főbe lövetheti, a' halálos ítéletek' megvizsgálását előmbe terjeszti. Költ Saragossai Fő - kvártélyomon, Dec. 12d. — Ezen határozások eléggé mutatják, mint legyeknek a' dolgok a' tartományban.

A' Catalonia Hitarmada maradványai Guerillákká változtak, 's a' Mina seregeit mindegyre ingerlik. Seo vidékének mezoi lakosai, Minának kemény rendszabásai mellett is untalan küldözik az eleséget a' Seoi várba, mely úgy látszik, hosszas ideig kiállhatja az ostromlást. A' benne lévő őrizet, az említett kétfelhely szerencsés kirontás által, mintegy új életre kapott. Mina fontos dolognak tartja ezen erősség' megvételetét, mely a' Catalonia Royalistáknak utolsó menedeké: 's ha ostrommal akar a' munkához látni, sok emberébe kerülhet. — Mequinenza, hol Bessieres a' Commandirozó, állandóan tartja magát.

Az Indicado Catalan azon következendő Circularét közli, mellyet a' Barcelonai polgári Kormányozó a' Fél-szigetnek minden tartományaihoz hocsátott: „Az itteni kikötőbe tegnap érkezett posta-hajó azt a' hirt hozta, hogy egy algiri hajós-osztály a' spanyol vitorla ellen megindult. A' hirt bizonyítja az amerikai egyesült Státusok Vice-Consulának mai napon hozzám intézett levele, mellyből megtetszik, hogy Algir haddal fenyeget bennünket 's a' kereskedést igyekszik gátolni. mellyről a' kereskedő-kart ezennel tudósítom.“

A' Cortesi törvényszék első kérelmü bíróságának azon ítéletét, mely szerint volt Deputatus P. Fernandez de Castrót Santiagói Canonokot nyolcz esztendei számkivetésbe küldi Ceutába, hogy ott az Ispotályokban szolgálja, a' második kérelmü bíróság is megerősítette.

Toulouseból Dec. 21d. Báró d' Eroles Dec. 20d. estve indult innen a' Fosi tájékok felé. Elindulása előtt hosszas Conferentziát tartotta a' Trappistával. Marquis Mataflorida és a' Trappista még itt voltak Dec. 21d.; Romanillo Perpignanba ment.

Nagy Britannia és Irlandia.

Londoni tudósítások szerint Herczeg Wellington Dec. 23d. dél tájban oda megérkezett, 's 2 1/2 órakor a' külső dolgokra ügyelő Departementbe sietett; de Canning Úr Brightonban lévén a' Királynál, csakhamar a' Pattantyús-Departementbe ment, hol húzamos ideig mulatott.

A' Courier így szölli Dec. 21d.d. „Az Irlandiai Vice Király parancsolatot adván a' játékszinben történt rüt lármának megvizsgálása iránt, ezen vizsgálásokból külsült: 1) hogy a' lármát leginkább az orániai vagy Protestans felekezet indította; 2) hogy a' Policzaj akkor kötelességét nem teljesítette. Ezeknek következésében azt rendelte Marquis Wellesley, hogy Commissarius Ryan 's minden tőle függő tisztviselő, hivatalaikból tüstént letétesznek.

Spanyol Amerika.

Egy columbiai szolgálatban lévő britanniai Tiszt azt írja Nov. 4d., hogy Morales minden prédájival 's 32 hajójival, a' Maracaibói tengerre beszorított. Sok columbiai hajók készen állanak itt, 's a' többiek Puerto-Cabellónál vannak, mellynek ostromához Generális Paez a' szára-

zon 3000 emberrel kezdett, míg a' Lagunaikai tengerpartokat szinte Valenciaig 9000 ember őrzé, közéjük nem számlálván a' Militiákat és önvállalkozottakat. Generális Montilla is egyesíté Carthage-nai seregeit a' Generális Urdanetejével Trujilloval, 's e' szerint Morales semmiképen ki nem szabadúlhat. Bolívar, a' megvett Quitóból takerodván haza seregeivel, Oct. 20d. Popayanban volt.

Német Ország.

Jénában bizonyos rendetlenség miatt 17, többnyire hazafi Tanulók, az Universitáshól elküldettek 's egyszersmind azon jusoktól is megfosztattak, hogy Státus-szolgálatokba léphessenek. Mennyivel keményebb volt ezen büntetés, annál inkább szükségessé leve, hogy az akadémiái Senátus mindent elkövetne, melly által a' hasonló eseteket meggátolhatná. Ennélfogva a' Burschiságok' 's az úgynevezett Landsmannschafok' gyakorlása ellen kemény tilalom rendeltetett; 's egyéb képzelt akadémia szabadságok is keskenyebb korlátok közé szoríttatván, az útszákön és közönséges helyeken való éneklés is, mellyekkel különösen a' Sz. Mihály napkor jönni szokott új Tanulók, hol egy hol más felekézet részére kívánának megnyerettetni, a' fekete táblára függesztett jelentés által, az előszöri megszegés' esetében pénzbeli büntetés, a' másodsoriban az Universitáshól való kitiltás mellett, erősen megtiltatott. Alig hirdettetett-ki azonban a' tilalom, hogy Nov. 29d. nagy számmal egybesereglettek a' Tanulók, 's önként ellene cselekedtek. Csoportonként jártak énekelve 's kiabálva fel 's alá az útszákön, és utóljára annyira mentek, hogy a' piacon, úgy nevezett Kommerseh et tartánának. Végre egy polgárnak ablakait, ki ezen illetlen viselkedést öket dorgálni kezdte, béverték. Nagy munkába került a' csendes-

ség' helyreállítása, 's a' valmerő tett természetesen büntetést vont maga után. Melly megészvén, 's visszazonása is kimondatván, Dec. 1sőjén a' lárma újra elkezdődött. Számos ablakok béverettek, a' polgárok görombasággal illettettek, 's a' dolog annyira ment, hogy a' törvények' 's tisztai hivatalok' tekintetének fenntarthatása végett, rendkívülvaló rendszabásokhoz kelle nyúlni. Azért is az Igazgatószéli meghatalmazott Biztosnak 's az akadémiái Senátusnak kérésekre, Jénába egy osztály Lovasság 's két gyalog Compánia küldettek. Minekelőtte azonban ezek megérkezénél, Dec. 3d., 400 Tanulók egymás közt megegyezvén, menettel-rendet formáltak, az Universitást oda hagyták, 's a' Jénához 3 órányira fekvő Kahla városába takarodtak. Onnan egynehányan csak hamar vissza-szalongoztak; a' többiek pedig csak bizonyos feltételek alatt szándékoztak megtérni. Hanem az Universitáshól feltételekbe bocsátkozni éppen semmi célja nem lévén, azt hirdetteté-ki, hogy „a' kik Dec. 7dikéig (a' mikor a' tanítások újra kezdődnek) csendesen és illendő módon vissza nem jönnének, az Universitás' kebeléből már csak ezen tettekért is kitiltatnak.“ Az elvándorlottak visszatakarodtak a' ki-rendelt napra Jénába, hol midőn hibajok iránt a' nyomozások folynak, magokat egész csendességgel viselik. Nagyon kedvetlen meglepés volt rájok nézve, hogy visszamenetelekkor semmi különös barátsággal nem fogadtattak; azzal kecségtetvén magokat, hogy az Akadémia őket majd köszönteni fogná, a' Polgárság eleikbe kümenne, bocsánatot nyernének, 's a' bérükölt katonaság is azonnal eltakarodná. De minden efféle várakozásaikban megesalátván, most már kedvetlenül 's lesütött fővel járnak fel 's alá.

Frankfurton mostanában sok remunda-lovak hajtattak keresztül a' francia

Lovasság' számára. A' mint hallik, 6000-ét vásároltak a' német Lieferansoktól 's a' nehéz lovas alá valót 20, a' könnyű lovat pedig 18 Napoleon-arannyal fizették.

Francia Ország.

Midőn a' Moniteur Dec. 29d. Vicomte Chateaubriandnak külső dolgokra ügyelő Mtniszterre neveztetését jelentené, közöl egyszersmind egy Dec. 28d. költ királyi rendelést is, mellynek creje szerint Herczeg Montmorency Status-miniszterre 's a' királyi titkos Tanács' tagjává neveztetik.

Portugallia.

A' Corteseknek Dec. 11diki ülésében Don Acursio das Neves a' Királyné ügyében egy javallatot tett, mellyben a' többek között így szól: „A' Királynéval, Donna Charlottával való bánás, a' Monarchia Constitutziójának tetemes sérelmével esett-meg. Polgári és politikai jussaitól, menyaszszonyi jószágának jövedelmétől 's még szabadságától is, midőn leányai sem engedtetnek által neki, minden per, minden birói ítélet nélkül fosztatott-meg a' Királyné. Vallyon ha legnagyobb gonosztévő volna is, lehetne e ellene már többet cselekedni? A' Miniszterek tettének az volt indító-oka, hogy Ő Felsége az Oct. 11d. törvénynek következésében a' Constitutióra nem esküdött-meg. De az még bé nem bizonyított, hogy az említett törvényben meghatározott eset alkalmaztathatik e Ő Felségére. Azonban, ha a' dolog semmi kétséget nem szenvedne is, ki tette a' Minisztereket a' Királyné' birójivá, ki adott nekik arra szabadságot, hogy a' Király' nevében, kinek magának sincs azon esetben elegendő hatalma, az Ő felséges hitvesére ítéletet hozzanak? Az egész dologbeli hirtelenkedés, nyilván kitetszik, ha meggondoljuk, hogy a' törvény Dec. 3dikát határozta utolsó terminusul a' hitnek letételére, azonban már Nov. 22d. kemény intések adat-

tak a' Királynénak, 's Nov. 29d. a' tengeri Miniszter olly útasítást vett, hogy Ő Felsége' elvitelére egy Fregátot készen tartana, 's végre hogy Dec. 2d. és így egy egész nappal az utolsó terminus előtt, azt a' választ adá a' tengeri Miniszter, hogy a' Perola nevű Fregát készen áll. Illy iszonyatos készülétek tétettek a' végett, hogy azon Királyné, kinek Constitutiókhöz ragaszkodása többször hangoztatá ezen palotát, mindjárt Dec. 4d. számkivettetnék.“

A' javallat egy különös biztosságra bízott, melly az illető actákat vizsgálná-meg, 's a' dologról minél előbb tenne jelentést.

Bécs.

Herczeg Metternich, Ő Cs. Kir. apostoli Felsége' Házi- Udvari- és Status-Cancellarius, a' Verónai Congressusra tett útjából, Innsbruckon és Münchenen keresztül, Dec. 6d. estve érkezett ide vissza.

Bécs városának a' halottokról vinni szokott hivatalos jegyző- könyve mutatja, hogy 1822. Jan. 1sójétől Dec. utolsó napjáig, a' holtak száma (ide számlálván az Ispótlályokban és betegházakban megholtakat is) 11828ra telik. Közöttök a' férfi 2959; az asszony 2702; a' fiú 3273; a' leány 2894. Januáriusban megholt 1044; Februáriusban 925; Mártziusban 986; Áprilishen 985 (e' szerint ez a' két legveszedelmesebb hónap, ekkor legkimelőbb volt) 's a' jövő meleg Májusban önté-ki mérget, melly 1030at vitt-el; Júniusban megholt 881; Júliusban 1064; Augusztusban 1106; Septemberben 1047; Octoberben 905; Novemberben 912; és végre Decemberben 945. Ezek közt 41 személy 90 esztendőtlől 100ig, 's a' két öregebb a' 100at is elérte. Öregség terhe 's elnehezedésben 823 mult-ki; in- és rothasztó hidegtelelésben 371; fenében 679; gutaütésben 444; tüdőgyulladásban 107;

víz-kórságban 1459; sárlákban 565; hasmenésben 252; tüdő-kórságban 1358; sorvadásban 1440; torokgyúladásban és torokgyíkban 170; himlőben 238; szerencsétlen esetekben 154. — Születtek és kereszteltettek a' fő városban 's külső városaikban 1822ben (ide nem számlálván a' 549 halva születettet) 6391 férfi és 6054 leány, öszveséggel 12445 gyermekek. A' belső városi hét Parochialis templomokban öszveséggel 1100; 's ezek közzül 409 a' Sz. István templomában kereszteltetett. 1822ben 374 gyermekkel született kevesebb, mint 1821ben. Házasságra lépett ugyancsak 1822ben, 2342 pár (kettővel több mint az azelőtti esztendőben. A' belső városi hét Parochialis templomokban 481 pár, 's közzülök 136 a' Sz. István templomában eskettetett-egybe.

Az Ausztriai Monarchiabeli Könyörülő Barátok jöltévő Rendének ügyelése alattlévő 25 Ispotályokban 1821. Nov. 1sőjétől 1822. Oct. utolsójáig, minden vallás-különbség nélkül, 14,089 betegek vétettek-fel, kik közzül a' nem Római Cath. Keresztyének száma 1455; a' Zsidóké pedig 60. Megholtak az említett egész számból 1189en. Haldokolva vitettek-bé 121en. Legszámosabb betegek voltak a' Bécsi (2245) és Prágai (2023) Ispotályokban; ezekután következik mindjárt a' Budai, melly bár 1815ben állittatván csak fel, még is már 937 betegeket ápolgatott.

H i r d e t é s.

Az Ausztriai priv. Nemzeti Bank Directiója meghatározta, hogy valamint 1822ben, hogy az idén is helyt ad az 1821d. esztendei Státus-költsönö' 2d. Sorsvonásába eső Bizonyítások általíratásának. Ezen általíratás f. eszt. Jan. 20d. kezdődik, 's az afféle Bizonyításol' tulajdonosai, kiváltván megavult Obligatiójokat, 's visszaadván egyszersmind elébbeni Bizony-

tásokat, a' helyett újat kapnak, melly a' Státus-kötelező-leveleinek felesleges számára tétetik. Minden ilyen általíratásért két Bank-becsű forintot veszen a' Nemzeti Bank. Különben a' nevezett esztendei Státus-költsönöinek minden már kivont vagy megavult Obligatióji (az azokhoz tartozó, de még fizetés idejére nem jutott interes-es-levelekkel együtt) tudvalévő feltételek alatt, a' Bank Escomptéjába bévétetnek. Bécs, Jan. 5d. 1823. Gróf Dietrichstein József, az Ausztriai priv. Nemzeti Bank Kormányozója; Vitéz Steiner Menyhárd, ennek Képviselője; Nemes Wayna József, Bank-Director.

Lotteria-Jelentés.

Az Ernsdorf Uradalom és Ellgott jószág Lotteriájának Jan. 7d. első húzásában, a' következő öt fő számok, az utánok kitett summákat nyerték:

140,372,	nyerte	Elgottot;
74,900	—	20,000 f. V. Cz.
86,011	—	10,000 f. V. Cz.
53,462	—	5,000 f. V. Cz.
167,595	—	5,000 f. V. Cz.

Jan. 9d. a' Státus-papirosainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 pCtmal C. P. 84 8/16; Ugyan az 2 1/2 pCtmal; — Sorsvonásos Költsön 1820-ról 100 for. C. P. 122 3/4; Ugyan az 1821-ről 100 for. C. P. 99 1/4; Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 ftét C. P. — Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 38 3/4; 100 for. C. P. 449 7/8; for. V. Czban. 1 Bank-Actia 954 2/3 for. Conv. P.

A Gabona négy fő nemeinek árrok általjában Dec. 23d. — 28d.

(Mérőjét garasra számlálva V. Czban)

	Búza/	Búzs.	Arpa.	Zab.
Bécsben Dec. 24d.	144	85	86	76
— Dec. 28d.	146	99	86	75
Stockerauban Dec. 23d.	135	96	—	65
Fischamenden Dec. 24. és 27. —	97	81	—	65
Nagy-Enzersdorfon Dec. 27. 136	101	89	—	76

Magyar Ország.

Ö Cs. K. Felsége a' Magyar Országi Universitásnál üresen lévő Philosophiai Tanítószékre, Nagytszl. Imre János Urat, a' Philosophia Doctorát, és az Egri Lyceumban most is Philosophiát tanító Professort, mint már ezen tudományról irt könyve által ismeretessé lett Tudóst, Professorrá nevezni méltóztatott.

Bihar Vármegyéből, Dec. 20d. 1822. Nagy háládatossággal vette mind a' Haza mind különösen Bihar Vármegye Tek. Bőszörményi Pál Debreczeni Fő-Bíró Úrnak, a' Szalárdi savanyú-vízről tett nyomos tudósítását; ez azért, mivel örül, hogy kebelében az egészség fentartásának egy ritka és becses forrása fakadt, amaz, mivel nagy dicsőségét érzi abban, hogy a' savanyú-vizeknek száma, mellyel nem minden Ország dicsekedhetik, ismét egyel szaporodott.

Az említett tudósítás azonban az 1821-diki, nem pedig az 1822-diki állapotjáról szólván a' természet ezen nagybecsű kincsének, szükség hogy az előbbi tudósítás folytatásául, a' Szalárdi savanyú-víz's annak mostani Birtokosa' becsülete tekintetéből, a' következőekben újabb ismeretek is közöltessenek.

A' forrásoknak (mellyeknek mint főbeknek száma, a' múlt nyári felfedezés szerint négyre megy) a' fekvése, háromnak a' Berenye vize Dancza nevű szakadásának a' partján, egynek pedig a' lapájában vagyon, Szalárd helységnek a' határán. Valamint pedig 1798ban, mikor ez a' forrás feltalálódott a' Berettyó kiöntése ezt semmivé tette: úgy most is lehet volna hasonló esettől tartani, hanem ha annak mostani gondos Arendatora Vitéz Úr, (kinck köszönhetni egyedül ezen savanyú-viz-ferdőnek illy móddal való felállítatását) sem költségének sem fáradságának nem kedvezvén, a' veszed-

lembe lehető forrásoknak környékei, sok ölnyi távolságra körös-körül, és némely helyt 1 1/2 ölnyi magosságra zöld gajjakkal elegyített föld-töltésekkel, és a' Berettyó szakadékjának ásott csatornánál fogva más felé való vevése által, a' bamu-lásig rövid idő alatt úgy felemeltettek volna, hogy többé az elöntetéstől félni nem lehet.

Micsoda alkotó részekből állanak ezek a' különböző forrású savanyú-vizek a' chemiai regulák szerint még eddig bizonyosan a' közönség' tudtára nincsen meghatározva. Külsőképen rólok ezt mondhatni, hogy a' legelsőben talál, lapályban fekvő forrásnak a' vize (melly minthogy annyira fel nem emelkedik, hogy magától kifoljon, merés által tisztúl) ha borba töltődik, igen kevéssé pezseg; a' másiké, melly a' szomszéd Farnos nevű helységhez tartozó erdő felé a' Berettyó szakadásához közel vagyon, valamivel jobban pezseg, de a' se nagyon, mind a' kettő leginkább a' fordésre vagyon határozva; amazokból ha csatornán eresztődvén a' víz a' ferdő szobákba, emeből pedig az Uraság' béres-szekerei által hordalván hordókban. Ennél ismét kisebb a' már említett Farnosi erdőhöz még közelebb, két nevezetes forrás vagyon egymáshoz mintegy 1 1/2 ölnyi távolságra a' Berettyó szakadékjának a' partján, mellynek vize, ha bor közzé töltődik, magában is jelesen megzavarja a' bort, fecskendezővel izgattatván, és tej formájúvá tevődvén, pedig, nem felette erős, de igen kellemetes italul szolgál; sőt már buteliák-ra szedődvén, Debreczenben és N. Váradon boltokban is árultatik; melly azt mutatja, hogy nem csak a' forrásnál, hanem elszállítva is lehet használni; mikor pedig kimeritődik, több buteliákat, sőt kő korsót is szelyelrüg. A' mi a' benne való ferdést illeti, hogy nagy beteglegyógyultak-meg tőle, közönségesen azért

nem tudhatjuk, mert még se felette nagy gond rá nem volt, se el nem terjedhetvén olly hamar a' híre, sok betegek ide nem gyűltek: mindazáltal, hogy némely Uraságok lábujásbeli szenvedéseikben könnyebbülést; sok gyenge egységük erőssödést érezték utána, tulajdon szájaikból lehet hallani. A' vidéke hogy nem megvetendő, a' fenémlyített tudósítónak helyes leírásából kiki láthatja.

A' vendégek elfogadására az Arendátor Úrnak fáradatai gondoskodásából a' múlt Májustól fogva Juliusig ilyen alkalmatosságok készültek: Ferdő-szoba deszkából, alól-felyül megdeszkázva, némelyek egy más két káddal felkészítve, két sorban van 15, mellyek ha nem a' híresebb ferdők módja szerint vannak is elintézve, de elég alkalmatosok. Van egy tánczó, nem pompás, de a' meglegedésig esinos és jó szála, egy ebédlővel együtt; 6 külön szakaszban lévő vendégszoba konyhával, hat ismét konyha nélkül; egy nagy állás a' kocsik és lovak, két szoba konyhával, pinczével a' vendégfogadás számára. Imitt-amott a' szobák előtt leveles színek, a' nyári kellemetes levegő szabadabb használására. Ámbar pedig mind ezek a' hirtelen való készület miatt olly állapotha nem helyeztetődhetek, mint a' millyenbe említett Arendator Úr helyeztetni kívánta és kívánja, de még is a' meglegedést alkalmasint megnyerik, annyival inkább mivel az Arendátor Úr munkássága biztatja a' Nemes Közönséget nagyobb készületeknek reménylésével. Ha pedig az Uri Vendégek itt szobát nem kaphattak, Szalárdon a' becsületesebb gazda embernek háza feliródván, a' helység, házána magokat jelentőknek mérsékelt meghatározott fizetésért, illendő szoba mutatódott, akár egy hónapig akár három négy napig, — a' vendégfogadás tartozott minden magát nála jelentett vendégnek 6 tál

ételből álló ebédet egy Váltó forintért adni, illendő szolgálat-tétellel. A' Nemes Vármegyétől pedig egy Járásbeli Szolga-Bíró Úr kirendelődött, az ott több ízben való megjelenésre, és minden történhető rendetlenségek' eltávoztatására,

A' mi a' vendégeket illeti: jóllehet még ez a' savanyú - víz csak most van induló félben, még is annyin megkerestek a' múlt nyáron, hogy nem csak Bihar Vármegyéből, hanem még Szabolesból is több familiák megjelentek, alig lévén, a' ki legalább egy hónapot vagy többet is ott ne töltött volna.

L i t e r a t u r a.

Auróra. Hazai Almanach. 1823. Kiadta Kisfaludy Károly. Lap XXVII. és 348. Budán az Univers. be-tűjivel. Tíz Réz, és két Kótázat.

Gyönyörű társa Hébének mind belső mind külső érdemeiben. Papiros, betűk, nyomtatás, rajzolatok, és ha a' legelsőt kivesszük, a' metszés is, valóban szépek; 's a' Corrector híven látta dolgohoz. A' Kiadó nagy köszönetet érdemel, hogy a' rajzolatokat Schärmer, a' metszéseket, négyen kívül, Blaschke által dolgoztatta. Ezek között kivált Csobancz és Táitka szerretteti-meg magát; az elsőbb szép simplicitása, a' másik a' régi idők' boldog szíveségének eleven előadása által, 's Ilka szívet-rabló kis teremtés.

'S melly álméllkodást érdemlő gazdagságát látjuk itt, mint Hébében látánk, a' szólnak, szállásoknak, poetai formáknak! Valóságos virágszönyeg, a' legcsillogóbb, legbájosabb színekkel. Hasonlítsuk-össze a' miket itt látunk, azokkal, a' mi jókat tíz 's több esztendő előtt látánk, 's kérjük, ha haladunk e, vagy, a' mint némelyek hinn szeretnék, hátra megyünk. Ennyit köszönhet a' Nemzet

Döbrenteinek, Fejérnek és Trattnernek, Igaznak és Kisfaludynak, hogy az Erdélyi Múzeum, a' Tudom. Gyűjtemény, és a' két Zsebkönyv által bennünket egy pont felé vonszának, 's a' szebb arczra derülő honi műveket a' Szép Nemmel is megkedveltették.

Ott Kist látánk azott szemekkel, a' rég olta ragyogva futott pályára két fiájával fellépni, itt a' két Kisfaludynak kiáltjuk ezt: Gemelle Castor, et gemelle Castoris! Sándor a' maga mindenek által kedvelt saját arczában jelen-meg itt: Károly, ez a' genialis és minden formákba szerencsésen általömlő Próteusz, ragyogva a' Görög Epigramm' mezején, az olaszok' nekünk nehéz Nyocizas-Rímjében, a' Romantika' lágy nemeiben. De örömközött nem fojthatjuk-e' kérdést: Miért hallgat itt Horvát István? miért Szemere és Kölcsy? Hova lett Hébében Klauzál? Az Ó ballgatásokat semmi ki nem pótolhatja.

Guzmics itt csak egy dalt adott; szépet, lelkest, mint minapi Értekezése a' Tud. Gyűjteményben: de csak egyet. Makárynak Juliája véres veréjtekkel dolgozott könnyű darab; édesség, magasság, olasz forróság van előtve a' bájos dalon. Szathmárynak éneke szívet lelket gyúlaszt. Ki nem irigylé Mailátnak németül írt Szegény Útasát? íme azt most magyarul adja, 's olly jól mint németül. A' Telekiék, József és Ferencz, megfelelnek reményinknek, 's a' Pászmosi itt adja, a' mit Hébe felől szölván minap, 's régibb Csatalát nem felejtethvén (Rajta, Vitéz, paripára!) óhajtánk, de meg nem jövendölheténk. Ó és a' lánglelkű Helmeczy a' maga Tarogatójával, öreginket, gyermekinket a' Szép Halál' mezejére kiáltozzák. Sédely a' szép és szerencsétlen Skótziai Királynét szánatja 's sze-

retteti - meg velünk; vele mi is irigyeljük a' Rizzio' vesztét. Mit fog az később adni, a' ki még húszadik évét el nem érve, illyet énekle? Egy Asszonyosság női, anyai, honleányi érzéseket önt kebelünkbe, 's eltetve tisztelettel a' nagy ház' nagy leánya eránt, örvendünk hogy keble' gyermekéből a' hon egyy Bélát reményhet. Káday, az ifjúság' tavaszi korában, szorosán csatolja magát a' Szenthez, ki örömeinket megszenteli, bajainkban vigasztal, kísérteteink közt támogat. Szalay Beniamin, a' maga bölesen rejtegetett mély tudományával, 's víg kedvének boldog erével... De ki számlálja mind elő, a' mi itt magasztalást, vagy javalatot érdemel.

Egyet óhajtánánk, 's nem a' Kiadóktól, hanem az Íróktól: hogy a' kik nekünk illy örömelet adnak, engedjék tudnunk neveiket. A' szerénység dicséretes tulajdon, de a' maga helyére való. Érzeink kellene, mit vesz a' megillott Olvasó, midőn nem ismeri, a' kinek gyönyört köszön, a' kit szeret. — Sz.... Decemb. 24d. 1822.

K. F.

Hivatal-keresés.

Egy legjobb idejében lévő férfi, ki a' mezei és vízépités - mesterségét, úgy a' Földmérés tudományát is theoretico és practice egész kiterjedésében tökéletesen tudja, 's a' legújabb ízlés szerint való pompás és gazdasági épületek' igen jutalmas és hamari felállításához különösen ért, és mind ezen ismereteinek számos jeleit adta, 's arról, valamint jó erkölcséről, a' legjobb hivatalos bizonyágleveleket mutathat, kívánna valami nagy Uraságnál Építelő - Ingeniouri hivatalba lépni. Értekeződni lehet iránta Bécsben, Russak Úrnál (Himmelpfortgasse Nr. 947).